

Tantárgyi programok, tantárgy-leírások

Az egyes **tantárgyak** keretében elsajátítandó ismeretanyag rövid, (néhány soros, de informáló) **leírása**, valamint minden tantárgyhoz a **tantárgyfelelős**, az előtanulmányi feltételek, a kredit feltüntetése, és a **3-5** legfontosabbnak ítélt *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása.

Alapozó tárgyak

Tantárgy neve: Bevezetés az orosz történelembé				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	előadás	kollokvium
Tantárgy leírása: <p>Keleti szlávok, oroszok és az ortodox hit. Az etnogenezis szakaszai és a vallási-kulturális azonosságtudat kialakulása. A földrajzi tér és a természeti környezet szerepe az oroszországi társadalom és gazdaság fejlődésében. Az orosz birodalom és népei. Az orosz történelem periodizációja. Az orosz történelem forrásai és terminológiája. Az oroszországi történetírás fejlődése 1917-ig. A marxizmus és a szovjet történettudomány. Oroszország és Európa. Az orosz történetfilozófiai önreflexiók és az európai fejlődési paradigma.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok: <ol style="list-style-type: none">1. Oroszország története. (Egyetemi tankönyv.) Szerk.: Szvák Gyula. Bp., 2001.2. Az orosz történelmi fejlődés különlegessége. <i>Replika</i> 1995/19-20.3. Isztocsnyiki i isztocsnyikovegyenyije. Tyeorija, isztorija, metod. Isztocsnyiki Rosszijszkoi isztorii. Moszkva, 1998.4. Ágoston M.: Az orosz történelmi források terminológiája. Szombathely, 20045. Dictionary of Russian Historical Terms from the 11th Century to 1917. Yale University Press, 1970.				
Tantárgyfelelős: Szili Sándor PhD, tud. munkatárs Oktatók: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár, Szili Sándor PhD, tud. munkatárs, Filippov Szergej PhD, adjunktus, Gyóni Gábor CSc, tud. munkatárs				

Tantárgy neve: Az orosz kultúra nagy korszakai				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	előadás	kollokvium
Tantárgy leírása:				
<p>A kultúra története mint önálló tudományág és különböző elméleti megközelítései. Az orosz kultúra korszakolása. A bizánci kultúrkör kialakulása és főbb jellemzői. A bizánci kultúra orosz "változata". A kulturális dialógus fogalma. A keresztény és a pogány kultúra szimbiózisa Oroszországban. Az óorosz kultúra sajátosságai. Ikonelmélet és a középkori világkép, az orosz ikon. A kulturális paradigmaváltás fő jellemzői Oroszországban Nagy Péter idejében. A XVIII-XIX századi orosz kultúra fő vonásai. Az irodalom sajátos szerepe a XVIII-XIX századi orosz kultúrában. Az orosz kultúra „ezüst” korszaka. A szovjet korszak kultúrája.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az orosz művészet története. A kezdetektől napjainkig. Bp. 1983. 2. Lotman Ju.: Kultúra és robbanás. Bp. 2001. 3. Uszpenszkij L. A.: Az ikon teológiája. Bp. 2003. 4. Iz isztorii russzkoj kulturi, I – V. Moszkva. 1996-2000. 				
Tantárgyfelelős: Filippov Szergej PhD, adjunktus				
Oktatók: Filippov Szergej PhD, adjunktus, Schiller Erzsébet PhD, docens, Gyimesi Zsuzsanna ügyvivő szakértő				

Tantárgy neve: Sajátos orosz út				
Kredit: 4	Félév: 1	Heti óraszám: 3	Óratípus: előadás	Értékelés: kollokvium
Tantárgy leírása:				
<p>Az „orosz sajátosságok” az orosz történelmi gondolkodásban. Az „Oroszország és Európa”- problematika az orosz gondolkodásban. Idegen hatások és organikus fejlődés az orosz történelemben. Az „eurázsiai iskola”. Klimatikus, földrajzi determinációk. Fejedelem, vecse, druzsina. Az autokrácia ideológiája és intézményrendszere. Cárok, bojárok, szolgáló nemesek. Kereskedők, szolgák, parasztok . A bürokrácia és értelmisége. Az erőszakszervezetek. Az ellenállás formái és ideológiái. A terjeszkedés kényszere és ideológiái. A mindennapi élet struktúrája. Az orosz történelem alapellentmondásai.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Font Márta – Krausz Tamás – Niederhauser Emil – Szvák Gyula: Oroszország története. (Egyetemi tankönyv) Szerk.: Szvák Gyula. Bp., 2001. 2. Az orosz történelem egyetemessége és különössége. Szerk.: Krausz Tamás, Szvák Gyula. Bp., 1982, 1983. 3. Megváltó Oroszország. Válogatás a szlavofil gondolkodók írásaiból. Bp., 1992. 4. Nicholas V. Riasanovsky: A History of Russia, New York-Oxford, 1993. 5. Philip Longworth: Russia’s Empires. Their Rise and Fall: From Prehistory to Putin, London, 2005. 				
Tantárgyfelelős: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár				
Oktatók: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár, Filippov Szergej PhD, adjunktus, Szili Sándor PhD, tud. munkatárs				

Törzstantárgyak

Tantárgy neve: Az eurázsiai történeti tér				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	előadás	kollokvium
Tantárgy leírása:				
<p>Eurázsia fogalma és természetföldrajzi jellegzetességei. A szláv őshaza és a szlávok szétvándorlása. Az első szláv államalakulatok. A Kelet-európai síkság és a keleti szláv kolonizáció. Kijevi Rusz és korának történeti földrajza (IX-XII. sz.). A keleti szláv (rész)fejedelemségek történeti földrajza (XII-XV. sz.). A moszkvai állam történeti földrajza (XV-XVI. sz.). A „pétervári Oroszország” történeti földrajza. (XVIII-XX. sz. eleje). A Szovjetunió történeti földrajza. A Szovjetunió gazdasági földrajza. A posztszovjet térség. A területi növekedés problematikája az orosz és a szovjet historiográfiában. Tér, idő, és történelem az orosz történetfilozófiai és politikaelméleti gondolkodásban.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<p>1 A Szovjetunió. (Szerk.: Antal Zoltán) I. Természeti földrajz. II. Gazdaságföldrajz. Bp., 1980.</p> <p>2. Köztes-Európa. 1763-1993. (Térképgyűjtemény) Összeállította: Pándi Lajos. Bp., 1997.</p> <p>3. Dulov, A.V.: Geograficeszkaja szreda i isztorija SzSzsR. Moszkva, 1983.</p> <p>4. Kappeler, Andreas: Russland als Vielvoerkerreich. München, 1993.</p>				
Tantárgyfelelős: Szili Sándor PhD, tud. munkatárs				
Oktatók: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár, Szili Sándor PhD, tud. munkatárs, Filippov Szergej PhD, adjunktus, Gyóni Gábor CSc, tud. munkatárs				

Tantárgy neve: Az orosz ortodox civilizáció				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	szeminárium	gyakorlati jegy
Tantárgy leírása:				
<p>A civilizációs megközelítés lényege és rövid története. Az egyetemes ortodox egyház elnevezése, kialakulása. A nagy egyházszakadás dogmatikai, politikai, egyházszerkezeti, nyelvi és kulturális okai, jelentősége. Az egyetemes ortodox egyház szervezeti felépítése, irányítása. Az egyház és a világi hatalom viszonya az ortodox világban. „Slavia Orthodoxa” és „Slavia Romana”. Vallásfilozófia, kulturológia, irodalom Oroszországban a XIX-XX sz. elején. Az „ortodox civilizációra” jellemző társadalmi és hatalmi struktúrák, kulturális minták és gondolkodásmódok. Az ortodox egyház és „ortodox civilizáció” a mai világban.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Onasch K. – Cipin V.: Az orosz ortodox egyház története. Bp. 1999. 2. Huntington S. P.: A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása. Bp. 1998. 3. Obolensky D.: A Bizánci Nemzetközösség. Bp. 1999. 4. A megváltó Oroszország. Válogatás a szlavofil gondolkodók írásaiból. Bp. 1992. 5. Oroszország és Európa (orosz geopolitikai szöveggyűjtemény). Szerk. Gazdag Ferenc, Ljubov Siselina. Bp. 2004. 				
Tantárgyfelelős: Filippov Szergej PhD, adjunktus				
Oktatók: Filippov Szergej PhD, adjunktus, Kríza Ágnes PhD, tud. munkatárs				

Tantárgy neve: Konzervativizmus, liberalizmus, radikalizmus Oroszországban (az orosz eszme alakváltozásai)

Kredit: 4	Félév: 1	Heti óraszám: 3	Óratípus: szeminárium	Értékelés: gyakorlati jegy
---------------------	--------------------	---------------------------	---------------------------------	--------------------------------------

Tantárgy leírása:

Az „európaizáció” eredményei és ellentmondásai a XVIII. században. A francia forradalom hatása Oroszországra és a nemzeti történelem „felfedezése” (Karamzin). Csaadajev Oroszország múltjáról és jövőjéről. Katolikus hagyomány az orosz kultúrában. A „hivatalos népiesség” programja I. Miklós korában. A történelem szlavofil felfogása. Nyugatos értékrend. A szlavofilek és a nyugatosok vitája. Herzen: a nyugatosságtól az „orosz szocializmusig”. Az orosz történelem fő megközelítései (Szolovjov, Kljucsevszkij, Miljukov). Konzervativizmus, liberalizmus, radikalizmus orosz kontextusban. Az orosz nihilizmus és anarchizmus. Oroszország és Európa Danyilevszkij értelmezésében. Leontyjev "bizantinizmusa". V. Szolovjov „orosz eszméje”.

Kötelező és ajánlott olvasmányok:

1. Az orosz történelem egyetemessége és különössége. Bp. 1982.
2. P. Csaadajev: Filozófiai levelek egy hölgyhöz (ford. Fränkel Anna), Bp., 1981.
3. A megváltó Oroszország. Válogatás a szlavofil gondolkodók írásaiból. Bp. 1992.
4. Bakunyin M.: Államiság és anarchia. Két párt harca a Nemzetközi Munkásszövetségben. Bp. 1984.
5. Riasanovsky N. V.: Nicholas I. and Official Nationality in Russia 1825-1855. Berkeley – Los Angeles. 1969.

Tantárgyfelelős: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár

Oktatók: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár, Filippov Szergej PhD, adjunktus, Szili Sándor PhD, tud. munkatárs

Tantárgy neve: A szovjet államszocialista rendszer				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	előadás	kollokvium
Tantárgy leírása:				
<p>A szovjet fejlődés alapfogalmai. Az orosz történelmi fejlődés sajátosságai és az orosz forradalom. Történeti-elméleti viták a szovjet fejlődési modellről: hadikommunizmus, NEP, állami tervegazdaság. Az „eredeti szocialista felhalmozás”: kollektivizálás és iparosítás; táborok és perek: a terror okai és pszichológiája. A szovjet emberkép és mentalitás. Az „utolérő fejlődés”. A politikai rendszer szerkezete. A szovjet vezető réteg: Lenintől Andropovig. A Szovjetunió a bipoláris világrendben.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<p>1 Font M. – Krausz T. – Niederhauser E. – Szvák Gy.: Oroszország története. Egyetemi tankönyv. Pannonica, Bp., 2001.</p> <p>2. 1917 és ami utána következett. (Szerk.: Krausz T.) Magyar Ruszisztikai Intézet, Bp., 1998.</p> <p>3. Krausz Tamás: Szovjet thermidor. Bp., 1997.</p> <p>4. Gulag. A szovjet táborrendszer története (Szerk.: Krausz T.) Pannonica, Bp., 2001.</p> <p>5. Krausz T.: Antiszemitizmus- holokauszt- államszocializmus. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 2004.</p>				
Tantárgyfelelős: Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár				
Oktatók: Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár, Juhász József CSc, docens, Bartha Eszter PhD, tanársegéd				

Tantárgy neve: Klasszikus orosz kultúra				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	előadás	kollokvium
Tantárgy leírása:				
<p>A klasszikus orosz kultúra órosz gyökerei (törések és folytonosság). A XVIII. század kulturális öröksége. Az orosz kulturális elit kialakulása. A kultúra társadalmi háttere. Az orosz társadalom és mindennapjai. Társadalmi csoportok, rangok, kiváltságok. Nemesek, vegyesrendűek, városiak, egyházi társadalom. A parasztság és hagyományai. Szociokulturális szakadás mint alapvető kulturális jelenség. Nevelés és oktatás. Az ideológiai divatok. A nők világa, a nőmozgalom a XIX-XX. sz. elején. Az irodalom és az írók helye a társadalmi életben. Az új irodalmi nyelv. A kulturális élet színterei: körök, szalonok, társaságok, folyóiratok. Az orosz építészet Bizánc és Nyugat között. Moszkva és Pétervár: két építészeti-kulturális paradigma. Festészet Oroszországban: tanulóévek és virágkor. A klasszikus kultúra továbbélése a szovjet korszakban.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Niederhauser E. – Sargina L. Az orosz kultúra a XIX. században. Bp. 1970. 2. Török E. Orosz irodalom a XIX. században. Bp. 1970. 3. Az orosz művészet története. A kezdetektől napjainkig. Bp. 1983. 4. Lotman Ju. Kultúra és robbanás. Bp. 2001. 5. Iz isztorii russzkoj kulturi, V (XIX vek). Moszkva. 1996. 				
Tantárgyfelelős: Filippov Szergej PhD, adjunktus				
Oktatók: Filippov Szergej PhD, adjunktus, Schiller Erzsébet PhD, docens, Gyimesi Zsuzsanna ügyvivő szakértő				

Tantárgy neve: A mai orosz társadalom és állam				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	előadás	kollokvium
Tantárgy leírása:				
<p>1. A Szovjetunió felbomlása és 15 új állam létrejötte. Oroszország új államisága: 84 szubjektum (autonóm köztársaság, tartomány, régió, megye) föderációja. Az egyes régiók és nációk Oroszország részévé válásának tipológiája. Az oroszországi társadalmi-politikai tradíciók sajátosságai. Az oroszországi államiság kialakulásának és fejlődésének alapvető tényezői, szakaszai és jellemzői.</p> <p>2. A központosított társadalmi-politikai rendszer átalakulási folyamata jogállami, demokratikus rendszerré. Az új Oroszország társadalmi struktúrájának átalakulási folyamata. A politikai szocializáció sajátosságai a modern Oroszországban. A politikai líderek és az elit rekrutációjának sajátosságai. A demokrácia sajátosságai és problémái. A hatalom legitimációja.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<p>1. Szolovjov, A.I.: Politologia. Moszkva, 2004.</p> <p>2. Poszle imperii. Moszkva, 2007.</p> <p>3. Rosszija: Vsze regioni. Moszkva, 2006.</p> <p>4. Brzezinski, Zbigniew: A nagy sakktabla, Európa, Bp. 1999.</p> <p>5. Aganbegján, A.G.: Szocialno-ekonomicseszkoje razvityije Rosszii. Moszkva, 2004.</p>				
Tantárgyfelelős: Szilágyi Ákos, PhD, docens				
Oktatók: Szilágyi Ákos, PhD, docens, Kemény László CSc, egyetemi tanár.				

Tantárgy neve: A mai orosz politikai rendszer				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	előadás	kollokvium
Tantárgy leírása:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az Oroszországi Föderáció politikai rendszerének tipológiája. Az elnöki hatalmi rendszer és a kétkamarás parlament (duma + szövetségi tanács) együttműködésének jellemzői és sajátosságai. Az átalakulás folyamata az egypártiságról a többpárti pluralizmusra. A pártok létrejöttének genézise, és szerepük a sajátos oroszországi demokráciában. A civil társadalom fejlődési folyamata, és a közvetlen demokrácia lehetőségei. A választási rendszer szerkezete, és a kampányok jellemzői. 2. A marxista-leninista politikai ideológia monopóliumától - az ideológiai vákuumon át – az ideológiai pluralizmusig. A gláznoszty (nyilvánosság) meghirdetésének hatása a politikai életre. A nemzetközi befolyásolás hatása az emberi szabadságjogok érvényre jutásában. A tömegkommunikáció pluralizmusa. Az egyházak – különösen a pravoszláv – újraéledése, és ideológiai hegemóniájának kialakulása. 3. Oroszország nemzetközi kapcsolatainak átrendeződése, és integrációja a globalizációs folyamatokba. Geopolitikai érdekek és szomszédság politika. A Független Államok Közössége, és a tagországok szuverenitása. Oroszország részvétele az új integrációs szervezetekben: viszonya az EU-hoz; USA-hoz, G/8 – hoz; Kínához; stb. 				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Szolovjov, A. I.: Politologia. Moszkva, 2004. 2. Chauvier, Jean-Marie: Merrefelé választ Oroszország? Le Monde diplomatique. 2007. február. 3. Mir vokrug Rosszii:2017.Moszkva, 2007. 4. Medvegyev, Roj: Vlagyimir Putyin – Gyejsztvujuscsij prezident. Moszkva, 2002. 5. Kemény, László: Oroszország és az Európai Unió: együtt vagy egymás nélkül? Európai Tükör. 2007 november 				
Tantárgyfelelős: Szilágyi Ákos PhD, docens				
Oktatók: Szilágyi Ákos PhD, docens, Kemény László CSc, egyetemi tanár, Sz. Bíró Zoltán tud. főmunkatárs, mb. ea.				

Tantárgy neve: A mai orosz gazdaság				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	előadás	kollokvium
Tantárgy leírása:				
<p>A szovjet típusú tervgazdaság modellje; a Szovjetunió felbomlásának gazdasági okai. Reform- és átmenetkonceptiók: Gorbacsov, Satalin, Gajdar. Sokkterápia, liberalizáció, stabilizációs kísérlet az 1990-es évek elején; nemzetközi intézmények (IMF stb.) közreműködése. Az orosz gazdaság összehúzódása és szerkezetváltása. Privatizáció: az oligarchia keletkezése és virágkora. Pénzügyi eufória és pánik: az 1998-as válság okai és lefolyása. A válság gazdasági és politikai következményei, a sokkterápiás politika kritikája (Stiglitz) és korrekciója (Putyin). Az új orosz modell alkotóelemei:</p> <ul style="list-style-type: none"> --a kőolaj- és földgáz-ágazat újjászervezése, a GAZPROM; --az oligarchia pozíciói, működésének új keretei -- konglomerátumok; --külföldi beruházások, multinacionális vállalatok az orosz gazdaságban; --az orosz bankrendszer sajátos struktúrája; -- jövedelmi viszonyok, regionális különbségek, életszínvonal; --a FÁK-országokat összekötő gazdasági kapcsolatok; --Oroszország és a FÁK a világgazdaságban. 				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<ol style="list-style-type: none"> 1 Deák-Farkas-Ludvig-Réthy: Oroszország a világgazdaságban. Aula, 2001. 2. Weiner Csaba: Oroszország gazdasága a XXI. század elején. Függség. MTA VKI Műhelytanulmányok 59. szám, 2004 június. 3. Ludvig Zsuzsa: Oroszország és a kibővült Európai Unió gazdasági kapcsolatai-közeledés vitákkal lassítva. In. Közgazdasági Szemle, 2004 szeptember 4. Köves András : Olaj és gazdaság. Megjegyzések az orosz gazdasági fejlődés néhány vitatott kérdéséhez. In. Külgazdaság, 2005 május. 5. Jonathon W. Moses: Borisz Jelcin brumaire tizenharmadikája. In. Eszmélet 29. 1996. 				
Tantárgyfelelős: Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár				
Oktatók: Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár, Andor László CSc, docens.				

Tantárgy neve: A peresztrojka és a szovjet rendszerváltás története				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	szeminárium	gyakorlati jegy
Tantárgy leírása:				
<p>A szovjet rendszer politikai és gazdasági válsága, ennek okai. A Szovjetunió társadalom- és gazdaságtörténetének alapkérdései. A reformkísérletek: 1920-21, 1929-33, 1953-56, 1964-68. A szovjet külpolitika fejlődési pályája: a szovjet-német viszony, a Szovjetunió a Népszövetségben, a Szovjetunió és Kelet-Európa, háború és diplomácia, a Szovjetunió az ENSZ-ben, a szovjet-amerikai viszony, a Szovjetunió és a „szocialista világrendszer”, a Szovjetunió és a „harmadik világ”. A peresztrojka ideológiai eredete és gazdasági-politikai célkitűzései. Andropov és Gorbacsov. Jelcin és a rendszerváltás szakaszai. A szovjet-amerikai viszony a rendszerváltás tükrében.</p> <p>Társadalmi mozgalmak, célok és eszközök. A nemzeti kérdés és független nemzeti államok lehetősége.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<p>1 Font M. – Krausz T. – Niederhauser E. – Szvák Gy.: Oroszország története. Egyetemi tankönyv. Pannonica, Bp., 2001.</p> <p>2. Peresztrojka és tulajdonáthelyezés (Szerk.: Krausz T.) (Ruszisztikai Könyvek XII.) Magyar Ruszisztikai Intézet, Bp., 2003.</p> <p>3. Szilágyi Ákos: Oroszország elrablása. Helikon, Bp., 1999.</p> <p>4. Polityicseszkaja isztorija. Rosszija-SzSzsR-Rosszijszkaja Fegyerecija. T. 1-2. Terra, Moszkva, 1996.</p> <p>5. David Lane: Soviet Society under Perestroika. Completely revised edition. Routledge, 1992.</p>				
Tantárgyfelelős: Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár				
Oktatók: Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár, Juhász József CSc, docens, Bartha Eszter PhD, tanársegéd				

Tantárgy neve: Oroszország és Európa				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	szeminárium	gyakorlati jegy
Tantárgy leírása:				
<p>Egykorú orosz vélemények Európáról. Nyugati utazók, kereskedők, diplomaták Oroszországról. Európa az orosz közgondolkodásban és közvéleményben. Az európai közvélemény Oroszországról. Az orosz és a nyugati historiográfia az Oroszország és Európa-problematikáról. I. Péter megítélése az orosz és nem orosz nyelvű szakirodalomban. Oroszország helye és szerepe a különböző nemzetközi politikai és szövetségi rendszerekben. Oroszország európai háborúi. Az európai kultúra nagy korszakai Oroszországban.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Radnóti Klára: Európa Moszkóvia-képe a XV-XVI. században, Magyar Ruszisztikai Intézet, 2002. 2. Szvák Gyula: Moszkóvia és a Nyugat, Bp., 1988. 3. Az orosz történelem egyetemessége és különössége. Szerk.: Krausz Tamás, Szvák Gyula. Bp., 1982, 1983. 4. Oroszország és Európa (orosz geopolitikai szöveggyűjtemény). Szerk.: Gazdag Ferenc, Ljubov Siselina. Bp., 2004. 5. Marquis de Custine: Oroszországi levelek. Oroszország 1839-ben. (Ford.: Pelle János), Bp., 2004. 				
Tantárgyfelelős: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár				
Oktatók: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár, Filippov Szergej PhD, adjunktus, Szili Sándor PhD, tud. munkatárs				

Differenciált szakmai ismeretek (9 választandó közülük)

Tantárgy neve: A mai orosz nyelv				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	szeminárium	gyakorlati jegy
Tantárgy leírása:				
<p>A kurzus a következő kérdésköröket tárgyalja: A nyelvi norma, a normaalkotás, a kodifikálás, a puristák és a nyelvújítók vitái az orosz nyelvtörténet különféle időszakában. Változások a nyelvben az utóbbi évtized során: idegen szavak átvétele, új szavak, a nem-normatív lexika behatolása a társalgási és a hivatalos nyelvbe, a szavak jelentésének belső átalakulása, a konnotációs szintek átstrukturálódása, az irodalmi nyelvi norma folytonos átlépései; változások az oroszok nyelvi viselkedésében és a nyelv stilisztikai hierarchiájában. A különféle politikai irányzatok nyelve a sajtóban, az ideológiai értékrendszer mint stílusalkotó tényező.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<ol style="list-style-type: none">1. Lapyeva, O. A.: Zsivaja russzkaja recs sz teleekrana. JATE kiadó. Szeged, 1990.2. Zemszkaja, Je. A.: Kitajgorodszkaja M. V., Sirjajev, Je. I.: Russzkaja razgovornaja recs. Moszkva, Nauka, 1981.3. Russzkij jazik konca XX sztoletyija. Pod. red.: Je. A. Zemszkoj. Moszkva: Jaziki russzkoj kulturi, 1996.4. Kosztomarov, V. G.: Jazikovej vkusz epohi. Moszkva, 1993.5. Péter Mihály: A nyelvi érzelemkifejezés eszközei és módjai. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1991.				
Tantárgyfelelős: Oszipova Irina PhD, adjunktus				
Oktatók: Oszipova Irina PhD, adjunktus, Pálosi Ildikó, ügyvivő szakértő				

Tantárgy neve: Oroszország ma: kultúra, mentalitás, média

Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	előadás	kollokvium

Tantárgy leírása:

A kurzus áttekintést ad az oroszországi politikai átmenet különböző fázisairól, a transzformáció politikai kultúrát érintő hatásairól, illetve következményeiről. Az előadássorozat kísérletet tesz arra is, hogy értelmezze az átmenetet kísérő sajátos oroszországi kulturális és mentalitásbeli vonásokat, illetve azok eredetét. A kurzusban külön hangsúlyt kap a tömegtájékoztatás elmúlt két évtizedben végbement átalakulásának bemutatása, továbbá az oroszországi médiapiac szerkezetének és főbb szereplőinek áttekintése. Részletes elemzést nyer a „hatalom” és a „média” kapcsolata, illetve e kapcsolat természetének átalakulása. Ennek kapcsán a kurzus bemutatja az oroszországi tömegtájékoztatás működésének jogi alapjait, illetve e működés tényleges feltételeit és politikai környezetét.

Kötelező és ajánlott olvasmányok:

1. Szilágyi Ákos: Oroszország elrablása. Bp.1999.
2. Hoffman, D.E.: Oligarchák. Erő és hatalom az új Oroszországban. Bp.2005.
3. Sevcova, L.: Rezsim Borisza Jelcina. Moszkva, 1999.
4. Shevtsova, L.: Putin's Russia. 2007.
5. Zaszurszkij, Ja. (red.): Szredstva masszovoj informacii posztszovjetszkoj Rosszii, M. 2002.

Tantárgyfelelős: Szilágyi Ákos PhD, docens**Oktatók: Szilágyi Ákos PhD, docens, Sz. Bíró Zoltán tud. főmunkatárs, mb. ea.**

Tantárgy neve: A magyar-orosz kapcsolatok története				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	előadás	kollokvium
Tantárgy leírása:				
<p>Magyarok az Őskronikában. Árpád-háziak és Rurikidák. III. Iván és Mátyás kapcsolatfelvétele. Magyarok Moszkóviában. I. Péter és II. Rákóczi Ferenc szövetsége. Kulturális és tudományos kapcsolatok a 18. században. Dinasztikus kapcsolatok a 19. században. 1849. A pánszlávizmus és nihilizmus témája a magyar közvéleményben. A klasszikus orosz irodalom recepciója Magyarországon. Habsburgok és Romanovok. 1919. Magyar-szovjet kapcsolatok a Horthy-korszakban. 1941-45. Viszonyok a Rákosi-korszakban. 1956. Kádár és a szovjetek. Napjaink kapcsolatai és orosz-képe.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A magyar-orosz kapcsolatok tizenkét évszázada/Dvenadcaty sztoletyij vengerszko-russzkih otnosenyij. Szerk.: Szvák Gyula. Bp., 2005. 2. Magyar-orosz történelmi kapcsolatok. Szerk.: Kovács E. Bp., 1956. 3. Font M.: Árpád-házi királyok és Rurikida fejedelmek. Szeged, 2005. 4. V. Molnár L.: Magyar-orosz kulturális kapcsolatok (1750-1815). Piliscsaba, 2000. 5. Iratok a magyar-szovjet kapcsolatok történetéhez. 1944. október- 1948. június. Dokumentumok. Szerk.: Vida I. Bp., 2005. 				
Tantárgyfelelős: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár				
Oktatók: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár, Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár, Gyóni Gábor CSc, tud. munkatárs				

Tantárgy neve: A sztálinizmus hétköznapjai				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	szeminárium	gyakorlati jegy
Tantárgy leírása:				
<p>A sztálinizmus fogalmai. A sztálinista fordulat történelmi okai – menete, kollektivizálás, iparosítás. A Gulag, a terror okai és a szovjet táborrendszer jellegzetességei, adatai. A sztálinizmus társadalmi alapjai, működési mechanizmusa, politikai rendszere. A sztálini külpolitika.</p> <p>A párt szerepe, struktúrája. A rendszer gazdasági és katonai teljesítménye. Az állami tervgazdálkodás és a hatalmi koncentráció a 30-as években. A sztálinizmus kultúrája és ideológiája. A Nagy Honvédő Háború. A késői sztálinizmus – hatalom, gazdaság, társadalom.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A sztálinizmus hétköznapjai. Tanulmányok és dokumentumok a Sztálin-korszak történetéből. Szerk.: Krausz T. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 2003. 2. Krausz T.: Sztálin élete és kora. Pannonica, 2003. 3. Gulag. A szovjet táborrendszer története. Pannonica, Bp., 2001. 4. Font M. – Krausz T. – Niederhauser E. – Szvák Gy.: Oroszország története. Egyetemi tankönyv. Pannonica, Bp., 2001. 5. Ormos M.-Krausz T.: Hitler és Sztálin. Pannonica, 1999. 				
Tantárgyfelelős: Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár				
Oktatók: Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár, Bartha Eszter PhD, tanársegéd				

Tantárgy neve: Orosz közgyűjtemények: múzeumok és levéltárak				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	szeminárium	gyakorlati jegy
Tantárgy leírása:				
<p>A tárgy mint történeti forrás. Magyarországi gyűjtemények orosz vonatkozású anyaga. Nagy orosz közgyűjtemények: múzeumok, levéltárak. Történeti és művelődéstörténeti jellegű gyűjtemények, gyűjtési és kiállítási koncepciók, a múlt rekonstruálása a fennmaradt tárgyak alapján. Múzeumi műtárgy mint történeti ereklye. Személyekhez és eseményekhez kapcsolódó ereklyetárgyak. Az egyes társadalmi rétegek tárgyi környezete, életmódja. Tárgyi források értelmezése, összevetése írott forrásokkal. Levéltári források. Múzeumok anyaga (Moszkva: Kreml, Fegyvertár, Állami Történeti Múzeum, annak filiái, stb.): hatalmi jelvények, használati, berendezési tárgyak, építészeti emlékek (palota, bojárház, népi építészet, templomok), az orosz történelem „helyszínei”, orosz mindennapi élet meghatározott időszakokban. Orosz és nyugat-európai tárgyi kultúra – azonosságok és különbségek.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<p>Múzeumi kiadványok, katalógusok, kiállításvezetők, pl.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oruzsejnaja palata. Putjevogyityel. FGU. „Goszudarsztvennij isztoriko-kulturnij muzej zapovednyik MOSZKOVSZKIJ KREML”. Goncsarenko, V. Sz., Narozsnaja V. I. Moszkva, 2004. 2. Ot kamennogo veka do XVII sztoletyija. Putjevogyityel. Goszudarsztvennij Isztoricseszki Muzej. Gorskova, V. I. Moszkva, 2003. 3. Az 1848-1849. évi forradalom és szabadságharc orosz levéltári források tükrében. Kiállítási katalógus. Gecsényi Lajos, V. P. Kozlov. Budapest-Moszkva, 2002. 4. Gerb i flag Rosszii X – XX veka. Otv. red. Vilinbahov, G. V. Moszkva, 1997. 5. A magyar-orosz kapcsolatok tizenkét évszázada. Szerk. Szvák Gyula. Budapest, 2005. 				
Tantárgyfelelős: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár				
Oktatók: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár, Gyóni Gábor CSc, tud. munkatárs				

Tantárgy neve: Az orosz és szovjet történetírás története				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	szeminárium	gyakorlati jegy
Tantárgy leírása:				
<p>Az orosz középkori történelemfelfogás sajátosságai. Évkönyvek, kronográfok, egyházi és világi „publicisztika”. A történész mesterség és a történelmi koncepció kialakulása. Az orosz történetírás atyja: Karamzin. A „szkeptikusok”. Az államjogi iskola. Szergej Szolovjov. Vaszilij Kljucsevszkij. Az orosz történetírás intézményei, folyóiratai. Az orosz pozitivisták történetírása. A pétervári történész iskola. A történelmi kutatás és oktatás nagy centrumai. Platonov és az emigráció történetírása. Plehanov, Pokrovszkij és a marxista történelemfelfogás „hőskora”. A szovjet történetírás intézményesülése. A sztálini történelemfelfogás. Az SzKP XX. kongresszusának hatása a szovjet történetírásra. Az 1970-80-as évek. Új utak és útkeresések a mai orosz történettudományban.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Niederhauser Emil: A történetírás története Kelet-Európában. Bp., 1995. 2. Az orosz történelem egyetemessége és különössége. Vál., szerk.: Krausz Tamás, Szvák Gyula. Bp., 1982,1983. 3. A megváltó Oroszország. Szerk.: Kiss Ilona. Bp., 1992. 4. Szvák Gyula: IV. Iván és I. Péter utóélete, Ruzsisztikai Könyvek VIII., Bp., 2001. 5. Krausz Tamás: Pártviták és történetírás. Viták „az orosz történelmi fejlődés sajátosságairól”, különös tekintettel az 1920-as évekre. Bp., 1991. 				
Tantárgyfelelős: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár				
Oktatók: Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár, Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár, Filippov Szergej PhD, adjunktus, Szili Sándor PhD, tud. munkatárs				

Tantárgy neve: A posztmodern orosz irodalom születése				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	szeminárium	gyakorlati jegy
Tantárgy leírása:				
<p>A kurzus célja a BA szakon végzett tanulmányok kronológiailag szerves folytatása, ahol a 3 éves képzés keretében nem jut idő és hely az irodalom elmélyült és korunkig haladó tanulmányozására. Ez indokolja a kurzusnak a szakirány legelső félévben szereplését, amelynek célja az ez irányú új, feldolgozatlan területen végzett kutatások homloktérbe helyezése, stimulálása.</p> <p>A kurzus vizsgálja az 1970 utáni irodalom jelenségeit, az irodalom szamizdatba és emigrációba szorulását, majd felszínre bukkanását és visszatérését, a posztmodern legitimációját, a regény és az esszé térnyerését az 1990-es években, kultúra és szubkultúra összevegyülését, és a „posztmodern” orosz irodalom ambivalens viszonyát az orosz „irodalmi hagyományhoz”.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<p>Venyedikt Jerofejev: Moszkva – Petuski, 1972 Szergej Dovlatov: Zapovednyik 1983 Anatolij Prisztavkin: Nocsevala tucska zolotaja 1981-87 Mark Haritonov: Linyiji szugybi ili szunducsok Milasevicisa 1991 Vlagyimir Vojnovics: Monumentalnaja propaganda 2000 Vlagyimir Szorokin: Serdca csetirjoh 1992 Vlagyimir Szorokin: Dostoevsky-trip 1998 Tatyjana Tolsztaja: Kiszsz! 2000 Alekszej Szlapovszkij: Ja eto nye ja 1992 Viktor Pelevin: Generation II, 1998</p> <p>Az orosz irodalom története 1941-től napjainkig. Szerk. Hetényi Zsuzsa. Tankönyvkiadó, Budapest, 2002. Az orosz irodalom antológiája 1941-től napjainkig. Szerk. Hetényi Zsuzsa. Tankönyvkiadó, Budapest, 2007. előkészületben</p>				
Tantárgyfelelős: Hetényi Zsuzsa DSc, egyetemi tanár				
Oktatók: Hetényi Zsuzsa DSc, egyetemi tanár, Schiller Erzsébet PhD , docens				

Tantárgy neve: Az orosz ikon				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	szeminárium	gyakorlati jegy
Tantárgy leírása:				
<p>Az ikon fogalma. Az ortodox képteológia. A bizánci ikonrombolás. Főbb képtípusok: Krisztus, Mária, a szentek, a tizenkét főünnep ábrázolásai. Az ikonosztáz. Az ortodox templom, dekorációja. Az orosz ikonfestészet főbb korszakai. Az ikon az újkorban. A magyarországi ikonfestészet orosz kapcsolatai. Az orosz képteológia. Csodatevő ikonok. Ikon-legendák. A képtisztelet külső formái és megnyilvánulásai. Az ikon az orosz irodalomban. Az orosz ikon a 20. században.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cortesi, P., Popova, O., Szmirnova, Je.: Az ikon: Stílustörténeti kalauz a VI. századtól napjainkig, Budapest, 1996. 2. Lazarev, V. N.: A moszkvai ikonfestő iskola, Budapest, 1983 . 3. Lepahin, Valerij: Az óorosz kultúra ikonarcúsága, Szeged, 1994. 4. Ruzsa György: Ikonok könyve, Bp. 1981. 5. Uszpenszkij, L. A: Az ikon teológiája az ortodox egyházban, Budapest, 2003. 				
Tantárgyfelelős: Filippov Szergej PhD, adjunktus				
Oktatók: Filippov Szergej PhD, adjunktus, Kríza Ágnes PhD, tud. munkatárs				

Tantárgy neve: Mai orosz kül-, biztonság- és energiapolitika				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	előadás	kollokvium
Tantárgy leírása:				
<p>A kurzus áttekintést ad az orosz külpolitika stratégiai magatartásáról, illetve annak különböző szakaszairól a korai „atlantizmus” időszakától elindulva – Putyin első elnöki ciklusának józan, Európára koncentráló fordulatán át – egészen az „új magabiztosság” éveiig. A stratégiai magatartáson túl az előadássorozat részletesen bemutatja Moszkva regionális kapcsolatrendszerének (USA, EU, Kína, FÁK, stb.) legfontosabb elemeit is. A hallgatók képet nyerhetnek az orosz biztonságpolitika elmúlt két évtizedének alakulásáról, az ezzel kapcsolatos koncipiáló dokumentumok tartalmáról és azok megvalósításáról. A kurzus részletesen kitér a Moszkva felügyelete alatt álló globális erőforrások bemutatására, valamint az ezzel összefüggő orosz politikai magatartás természetére, illetve szándékaira.</p>				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<p>1. Sz. Bíró Zoltán: Oroszország és Kelet-Közép-Európa. In: Kelet-Közép-Európa az ezredfordulón. Bp. 1999.</p> <p>2. Sz. Bíró Zoltán: Politikatörténeti vázlat a késői Szovjetunióról. In: Peresztrojka és tulajdonáthelyezés. Bp. 2003.</p> <p>3. Szilágyi Ákos: Oroszország elrablása. Bp. 1999.</p> <p>4. Torkunov, A. (red.): Vnyesnyaja polityika Rosszijszkoj Federacii. Moszkva, 2000.</p> <p>5. Zsiznyin, Sz.: Energetyicseszka gijplomatyija Rosszii. Moszkva, 2005.</p>				
Tantárgyfelelős: Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár				
Oktatók: Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár, Sz. Bíró Zoltán tud. főmunkatárs, mb. ea., Juhász József CSc, docens				

Tantárgy neve: Emberek és eszmék a orosz-szovjet történelemben				
Kredit:	Félév:	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
4	1	3	előadás	kollokvium
Tantárgy leírása:				
<ul style="list-style-type: none"> - Az orosz forradalom antikapitalista legitimációja - a szocializmus mint szovjet öngazgatás - A forradalmi szocializmus és a sztálini államszocializmus eltérő értékrendje és gondolatvilága - A szovjet művészet létrejötte, a <i>magaskultúra és tömegkultúra</i> - A <i>szovjet ember</i> fogalma, életmód és mentalitás, A "HARCOS MATERIALIZMUS" - A nagy honvédő háború és az áldozatok emléke mint közös államalkotó "mítosz" a rendszerváltás után is - A "fejlett szocializmus" brezsnyevista ideológiája mint a pangás legitimációja - A peresztrojka - forrásai és következményei a szovjet gondolkodásban 				
Kötelező és ajánlott olvasmányok:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A sztálinizmus hétköznapi. Tanulmányok és dokumentumok a Sztálin-korszak történetéből. Szerk.: Krausz T. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 2003. 2. Krausz T.: Szovjet Thermidor. A sztálini fordulat szellemi-politikai előzményei 1917-1928. Budapest, Napvilág, 1996. 3. Bolshevik Culture. Ed.: A. Gleason, P. Kenez, R. Stites. Indiana, Bloomington, 1985. 4. Szovetszkaja kultura. 70 let razvtija. k 80-letiju akademika M.P.Kima. Felelős szerk.: B.B. Piotrovskij, Moszkva, Nauka, 1987. 5. Gromov, Jevgenyij: Sztalin: vlaszty i iszkussztvo. M., Reszpublika, 1998. 				
Tantárgyfelelős: Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár				
Oktatók: Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár, Bartha Eszter PhD, tanársegéd				

Tantárgy neve: Szakdolgozati szeminárium				
Kredit:	Félév: .	Heti óraszám:	Óratípus:	Értékelés:
		3	Szeminárium	gyakorlati jegy
A tantárgy leírása:				
<p>A tantárgy célja, hogy a hallgatók elsajátítsák/elmélyítsék a tudományos munka (jelen esetben a szakdolgozat) elkészítésének módszertanát, alapszabályait, tartalmi és formai követelményeit. A szemináriumi munka során begyakorolják a dolgozatkészítés olyan</p>				

technikai elemeit, mint a jegyzetelés, idézetek alkalmazása, lábjegyzetek készítése, valamint megismerkedjenek a különböző történettudományi irányzatokkal, megtanulják a szakirodalom kritikai feldolgozását, a problémacentrikus historiográfiai áttekintés elkészítését és a forráselemzést. A szemináriumi foglalkozásokon a szakdolgozók bemutatják dolgozataik vázlatait, majd annak elkészült részeit, fejezeteit, ezeket megvitatják a szeminárium résztvevőivel. A szemináriumi vitákon a szeminárium vezetője mellett lehetőség szerint részt vesznek más oktatók, témavezetők is. A szeminárium jellegéből következően a kötelező és ajánlott olvasmányok listája a szakdolgozati témák ismeretében áll össze véglegesen.

Kötelező és ajánlott olvasmányok:

Eco U.: Hogyan írjunk szakdolgozatot? Budapest, 1996.

Gyurgyák J.: Szerkesztők és szerzők kézikönyve. Budapest, 1996.

Bódy Zs.– Ö. Kovács József szerk.: Bevezetés a társadalomtörténetbe. Hagyományok, irányzatok, módszerek. Budapest., 2003.

Источниковедение: Теория. История. Метод. Источники российской истории: Учеб. пособие. Москва, 1998.

Tantárgyfelelős: Filippov Szergej PhD, adjunktus

Oktatók: Filippov Szergej PhD, adjunktus, Hetényi Zsuzsa DSc, egyetemi tanár, Krausz Tamás DSc, egyetemi tanár, Oszipova Irina PhD, adjunktus, Szilágyi Ákos PhD, docens, Szili Sándor PhD, tud. munkatárs, Szvák Gyula DSc, egyetemi tanár

Kompetenciák elsajátíttatása

A mesterszak kimeneti céljával kitűzött **általános és szakmai kompetenciák** elsajátíttatásának, illetve elmélyítésének megvalósítási terve:

a) a mesterképzési szakon végzettek ismerik:

- az orosz és szovjet történelem legfontosabb fogalmait;
- az orosz és szovjet történelem legfontosabb eseményeit;
- az orosz és szovjet történelem legfontosabb fejlődési törvényszerűségeit;
- az orosz és szovjet kultúra nagy korszakait és sajátosságait;
- az orosz mentalitás történelmileg kialakult jellegzetességeit;
- a mai orosz valóság legfőbb színtereit;
- Oroszország és Európa kapcsolatát a múltban és jelenben

b) a mesterképzési szakon végzettek alkalmasak:

- az orosz és szovjet történelem bármely problémájában való eligazodásra;
- az orosz és szovjet történelem bármely problémájának kutatására;
- a mai orosz valóságban való eligazodásra és eligazításra;
- a mai orosz valóság elemzésére a társadalom, a politika, a kultúra, a média, a gazdaság, a mentalitás világában;
- Oroszország és az Európai Unió kapcsolatainak kutatására és fejlesztésére;
- Az írott és elektronikus sajtóval való együttműködésre

c) szakképzettség gyakorlásához szükséges személyes adottságok és készségek:

- önálló, invenciózus, történelmi trendekben való gondolkodás;
- általánosítási és analitikus képességek;
- a választott specializációhoz kapcsolódó problémák felismerési és kreatív kezelési képessége;
- empatikus kommunikáció és kapcsolatteremtés;
- elméleti igényesség és praktikus látásmód

Ezeknek a kompetenciáknak az elsajátítását a képzési terv szinte minden tanegysége biztosítja. Úgy építettük fel a képzést, hogy az alapozó képzés, a törzsképzés és a differenciált szakmai ismeretek terveiben a megfelelő felkészítést a hallgatók megkapják. Az oktatói kar alkalmas arra, és lehetősége is van, hogy konzultációk, kis létszámú gyakorlatok során igen intenzív együttműködést alakítson ki a hallgatókkal, bevonva őket a Tanszéken folyó kutatómunkába is, ily módon biztosítva a kutatási módszerek elsajátítását.

Az egyes kompetenciák közül az a.) pont alatt felsoroltak megszerzését már az alapozó tárgyak előkészítik és a törzssanyag tanegységei elmélyítik oly módon, hogy a b.) pontban felsorolt kompetenciák elsajátítását is biztosítják. Az orosz műlra vonatkozó kompetenciák megszerzését alapvetően az alapozó és szakmai törzsmódulok biztosítják, bár a szakmai törzssanyag egy része már megalapozza az orosz jelenre vonatkozó kompetenciákat is. Ez utóbbiakat döntő részt a differenciált szakmai ismeretekkel sajátíthatják el a hallgatók

Konkrétan: az orosz és szovjet történelem legfontosabb fogalmait, az orosz és szovjet történelem legfontosabb eseményeit, az orosz és szovjet történelem legfontosabb fejlődési törvényszerűségeit, az orosz és szovjet kultúra nagy korszakait és sajátosságait, az orosz mentalitás történelmileg kialakult jellegzetességeit a . Bevezetés az orosz történelembe, Az orosz kultúra nagy korszakai, a Sajátos orosz út, Az eurázsiai történelmi tér, Az ortodox civilizáció, A konzervativizmus, liberalizmus, radikalizmus Oroszországban (az orosz eszme alakváltozásai), A szovjet államszocialista rendszer, A sztálinizmus hétköznapijai, a Klasszikus orosz kultúra, Az orosz ikon, A posztmodern orosz irodalom születése, A peresztrojka és a szovjet rendszerváltás története, Emberek és eszmék az orosz-szovjet történelemben, Az orosz történetírás története, míg a mai orosz valóság legfőbb színtereit A mai orosz társadalom és állam, A mai orosz politikai rendszer, A mai orosz gazdaság, Mai orosz kül-, biztonság- és energetikapolitika, A mai orosz nyelv, Orosz közgyűjtemények: múzeumok és levéltárak című tantárgyak ismertetik meg a hallgatókkal, és egyúttal biztosítják azt is, hogy a hallgatók alkalmasak legyenek az orosz és szovjet történelem bármely problémájában való eligazodásra, az orosz és szovjet történelem bármely problémájának kutatására, a mai orosz valóságban való eligazodásra és eligazításra, a mai orosz valóság elemzésére a társadalom, a politika, a gazdaság, világában. A kultúra, a média, a mentalitás világában történő eligazodáshoz az ismereteket és készségeket az Oroszország ma: kultúra, mentalitás, média című tantárgy biztosítja. Oroszország és Európa kapcsolatát a múltban és jelenben az Oroszország és Európa, valamint részben a Mai orosz kül-, biztonság- és energetikapolitika és A magyar-orosz kapcsolatok története című tantárgy ismerteti meg és tesz alkalmassá Oroszország és az Európai Unió kapcsolatainak kutatására és fejlesztésére.

Az írott és elektronikus sajtóval való együttműködésre elsősorban az Oroszország ma: kultúra, mentalitás, média c. tantárgy készít fel.

A c.) pontban részletezett kompetenciák megszerzésének elősegítését minden tanegység módszertani feladatának tekinti.